

Zdenko Šapro - zapostavljeni hrvatski skladatelj

Uz osamdesetu obljetnicu života

Iako slovi kao jedno od najvećih i najznačajnijih središta hrvatskoga glazbenog života, kako u prošlosti, tako i danas, Dubrovnik je našoj glazbi dao premalo skladatelja — gotovo da bi ih se moglo nabrojiti na prste jedne ruke. U tu malobrojnu skupinu treba ubrojiti i Zdenka Šapra, s nepravom zapostavljenog i gotovo nepoznatog, a ipak relativno plodnog autora niza vrijednih simfonijskih i komornih skladbi.

Zdenko Šapro

Zdenko Šapro rođen je u Dubrovniku 28. prosinca 1905. Nakon završene gimnazije, glazbu je učio privatno u rodnom gradu uz skladatelje Josefa Vlach-Vrutickog i Ludomira Michala Rogovskog. Godine 1939. upisao se na Muzičku akademiju u Beogradu (u klasi Stevana Hristića), da bi 1941. daljni studij nastavio u klasi Krste Odaka na Hrvatskom konzervatoriju u Zagrebu. Od godine 1946. do umirovljenja, radio je kao nastavnik u dubrovačkoj gimnaziji, Srednjoj glazbenoj školi i u Prvoj osnovnoj školi. Uz skladateljski i pedagoški rad, bavio se i glazbenom kritikom, a održao je i nekoliko javnih predavanja o glazbenoj umjetnosti. Član je Društva hrvatskih skladatelja. Svojedobno je bio i aktivni sportaš, njegova je nemala zasluga, što je dubrovački »Jug« godine 1925. prvi put postao prvak države u vaterpolu.

Zdenko Šapro nije skladao mnogo djela, a i prerano je (iz zdravstvenih razloga) završio svoj opus. Kao skladatelja privlačila ga je u prvom redu instrumentalna glazba, te stoga u njegovu opusu prevladavaju simfonijske i komorne skladbe: *Simfonijska slika za veliki orkestar* »Na seoskom putu« (1934), *Simfonija u d-molu* (1938), *Dva komada na način elegije za violoncello i glasovir* (1940), *Intimni zvuci*, dvije pjesme za mezzosopran

i gudački kvartet (1940), *Tema s varijacijama u A-duru* (1944), *Simfonijski stavak* (1944), *Rondo za glasovir* (1944), *Gudački kvartet u Es-duru* (1945), i *Serenada za gudački orkestar, dva klarineta i timpane* (?). Napisao je i tri vokalne skladbe: *Orači* (na riječi M. Petrovića, 1933), *Regina coeli* (1933), i *Jednom skupu človiuku* (na stihove Dinka Ranjine, 1935), te scensku glazbu za Držićevu komediju *Tripčec de Utolčec* i za komediju *Ljubovnici*, nepoznatog hrvatskog pisca, kao i glazbu za film *Dubrovnik — grad svetog Vlaha* (1939). Na žalost, iz tog brojčano nevelikog opusa gotovo polovica skladbi nije uopće izvedena, dok su mu s druge strane simfonijska slika *Na seoskom putu*, *Serenada za gudački orkestar, dva klarineta i timpane* i *Intimni zvuci* u više navrata izvođeni i u inozemstvu (Njemačka, Češka).

U svom radu, Zdenko Šapro je, prema vlastitom priznanju, »nastavljajući glazbene tradicije starog Dubrovnika«, nastojao »uočiti osnovu na kojoj je sazdana hrvatsko glazbeno stvaralaštvo zapadnog tipa i na tome graditi svoju vlastitu umjetničku fizionomiju. Nisam išao za oponašanjem, nego za uočavanjem spomenute autohtone osnove. Kao skladatelj nastojao sam uvijek biti suvremen, ali ne ekstremno moderan. (...) Ukoliko sam u svojim djelima primjenjivao narodni melos, to nije bilo citiranje, nego unošenje duha folkloru. Glavni pak izvor moga rada bila je i ostala hrvatska pučka glazba, pa su i teme mojih djela građene na takvoj osnovi (stare ljestvice) i u takvom duhu.« (I. Bošković: *Na osnovama pučke muzike*. Razgovor s dubrovačkim kompozitorom Zdenkom Šaprom povodom 60-godišnjice života. »Slobodna Dalmacija«, 4. prosinca 1965.) Ta svoja načela primjenjivao je u svim djelima, a sâm smatra, da ih je najuspješnije ostvario u simfonijskoj slici *Na seoskom putu* (njegovoj inače najizvođenijoj skladbi), o kojoj je kritičar poslije prazvedbe 5. prosinca 1935. napisao, da »svojom originalnošću uzdrži slušaoca skoro neprestano u živoj napetosti«.

Iako brojčano skroman, opus Zdenka Šapra nije zaslužio da ostane nepoznat. Pohvalne ocjene o njegovim izvedenim skladbama potvrđuju, da se radi o vrijednim djelima, kojima je mjesto na koncertnim podijima, a ne u ladicama. Šteta je, što u Šaprovu rodnom gradu nisu imali više sluha za njegovo stvaralaštvo. Stoga je osamdeseta obljetnica skladateljeva života prava prilika, da i njegovi sugrađani i štovatelji hrvatske glazbe upoznajou skladbe autora, koji je nadahnuće u svom radu nalazio u stvaralaštvu vlastitog naroda i koji je to stvaralaštvo nastojao obogatiti i svojim prinosom.

Ivan BOŠKOVIĆ